Dosarul nr. 2-23108362-05-2a-28062024

Judecătoria Cahul, sediul Cahul
Judecător Dumitru Bosîi

CURTEA DE APEL SUD, SEDIUL CAHUL

D E C I Z I E
În numele Legii

19 iunie 2025 **municipiul Cahul**

Completul de judecată al Curții de Apel Sud, sediul Cahul
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător **Vitalie MOVILĂ**
Judecătorii **Inga GORLENCO și Serghei PILIPENCO**
Grefier **Tatiana Ghenciu**

a examinat în ședință publică în ordine de apel, apelul declarat de către avocata Gîrneț Zinaida în interesele lui Cebotari Iurie, apelul declarat de Ministerul Finanțelor a Republicii Moldova, apelul declarat de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva hotărîrii Judecătoriei Cahul, sediul central din 25 martie 2024, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Cebotari Iurie către Ministerul Justiției al RM, intervenient accesoriu de partea pârâților Procuratura Generală a Republicii Moldova, Procuratura Anticorupție, Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova privind repararea prejudiciului moral și material, încasarea cheltuielilor de judecată,

audiind raportul judecătorului pe fondul cauzei şi examinând motivele cererilor de apel în raport cu materialele cauzei,

C O N S T A T Ă :

Circumstanţele cauzei.

La 27 iulie 2023, reclamantul Cebotari Iurie, a depus în Judecătoria Cahul, sediul Central, cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiţiei al Republicii Moldova, intervenient accesoriu de partea pîrîților Procuratura Generală al Republicii Moldova, Procuratura Anticorupție, Ministerul Finanţelor al Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului moral și material, încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Cebotari Iurie, a indicat că, urmărirea penală pe cauza penală a fost pornită la 27 ianuarie 2022 de către Procuratura Anticorupție conform elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2), lit. b) Cod penal, cauza penală cu numărul de ordine statistic 2022960041. Temei pentru pornirea urmăririi penale a servit raportul procurorului în Procuratura Anticorupție din care a rezultat că, în cadrul măsurilor speciale de investigație dispuse în cauza penală nr. 2021970698, pornită la 22

decembrie 2021 de către OUP al DGT Sud a CNA, în baza art. 324 alin. (2), lit. b) Cod penal și art. 325 alin (1) Cod penal, s-au obținut anumite date din care are un caracter continuu.

Notează că, prin ordonanța din 27 ianuarie 2022 a fost recunoscut *Cebotari Iurie în calitate de bănuit în cadrul cauzei penale nr. 2022960041, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2), lit. b) Cod Penal, fiind autorizată amânarea aducerii la cunoștință a ordonanței de recunoaștere în calitate de bănuit din 27 februarie 2022, și la 19 mai 2022 i s-a adus la cunoștință ordonanța în cauză, precum că cet. Ceboatri Iurie *****, fiind consilier al Consiliului raional Cahul și totodată administrator al întreprinderilor SRL „Selmont Serv" și SRL „Electro – Service", acționând coordonat cu persoana fizică Novițchi Ianoș ***** și cu administratorul SA „Apă Canal Cahul", Guglea Dionis ***** și Bădin Stella *****, vice primar al mun. Cahul, precum și cu alte persoane necunoscute la moment, urmărind scopul unor servicii, privilegii sau avantaje de la administratorul SC „Ludwing Pfeifeer" SRL, începând cu luna decembrie 2021 și până în prezent, susțin că au influență asupra membrilor grupului de lucru pentru achiziții publice din cadrul Primăriei și consiliului municipal Cahul, responsabili de petrecerea procedurilor de licitație privind „Proiectarea și construcția noii stații de epurare a apelor uzate din Cahul" astfel încât aceștia din urmă, la evaluarea ofertelor participanților privind procedura de licitație să de califice din cursă întreprinderea.*

Menționează că, fiind supus unor șir de măsuri speciale de investigație, interceptarea convorbirilor telefonice și urmărirea vizuală.

Prin ordonanța din 30 iunie 2022, Cebotari Iurie a fost scos de sub urmărirea penală în lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii, cu clasarea procesului penal în cauza penală nr. 2022960041.

Indiferent de lipsa bănuielii Cebotari Iurie a fost recunoscut în calitate de bănuit și supus pe o perioadă de 5 luni măsurilor speciale de investigație. Din datele care au avut loc în realitate, rezultă că a fost supus interceptării și filmării ilegale începând cu date anterioare pornirii procesului penal deoarece conform procesului – verbal al ședinței Consiliului Grupului de lucru pentru achiziții publice din cadrul Primăriei și Consiliului municipal Cahul, responsabil de petrecerea procedurilor de licitație privind „Proiectarea și construcția noii stații de epurare a apelor uzate din Cahul" din 14 octombrie 202 și ulterior conform protocolului deciziei Grupului de Lucru al Primăriei mun. Cahul din 11 noiembrie 2021 unde conform punctului 2 referitor la informația generală despre procedura de Evaluare a Ofertei Financiare, în urma evaluării au fost de accepta Raportul de Evaluare prezentat de Consiliul Internațional precum și nominalizarea Companiilor acceptate pentru ultima etapă de Evaluare (Financiară) respectiv: Alkatasas – Metag JV, Strabag AG.

Astfel, începând cu data de 11 noiembrie 2021 au fost acceptate două întreprinderi și celelalte întreprinderi au fost descalificate.

Indică că ținerea persoanei sub suspiciunea de comitere a unei infracțiuni, este o acțiune de tragere a persoanei la răspundere penală, or în acest sens s-a expus și Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 26/2010, printre altele fiind constatat că, recunoașterea calității de bănuit presupune nu numai drepturi procesuale, dar și restrângerea drepturilor constituționale legate de libertatea persoanei, dreptul la libera circulație ș.a. și în cazul recunoașterii calității de bănuit, pe cel de-al treilea temei – prin ordonanță, persoana este supusă unor restrângeri, manifestate prin imposibilitatea legalizării unor acte (spre exemplu, de identitate), consemnarea faptului respectiv în cazierul judiciar, în cazul când persoana este nevinovată, suferință psihologică, cauzată de suspectarea de comiterea unei infracțiuni, atitudinea societății și a victimei ș.a.

În urma celor sus relatate, reclamantul se consideră îndreptățit de a se adresa cu prezenta cerere de chemare în judecată, deoarece ca urmare celor relatate i s-a cauzat o pagubă morală imensă.

Astfel, extensiunea acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală și al procuraturii în raport cu Cebotari Iurie, se cristalizează în două aspecte esențiale – cauzarea prejudiciului moral și daune aduse onoarei și demnității umane.

Susține că, determinarea lezării onoarei, demnității și reputației profesionale, se bazează pe noțiunea de încălcarea a principiilor morale ale societății, iar în speță, această încălcare s-a produs prin învinuirea fără temei a reclamantului în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 326 alin. (2), lit. b) Cod Penal, precum și cu persecutarea sa, pe calea urmăririi penale, apoi prin instrumentarea defectuoasă a dosarului penal în privința sa.

În societate, cultura constituțională înrădăcinează deziderateле statului de drept și ale justiției în vederea realizării idealurilor societății, iar în sistemul acesta de valori, percepția și așteptările societății sunt foarte înalte îndeosebi față de persoanele implicate în politică, în calitate de consilier municipal și ca agent economic, care trebuie să își exercite funcția în mod independent, fără influențe externe, sugestii, presiuni, amenințări și fără vreun amestec, direct sau indirect, indiferent de la cine ar proveni și sub ce motiv.

Precizează că, învinuirea adusă l-a poziționat în contrarietatea acestor deziderate, or anume prin acesta s-a produs încălcarea principiilor morale ale societății, care și permit constatarea existenței unui prejudiciu moral.

Până la momentul inițierii urmăririi penale, reclamantul se bucură de o reputație ireproșabilă, în societate prin primirea de diplome, mulțumiri și implicarea onestă în activități economice în raport cu instituțiile statului, demonstrate prin copiile diplomelor anexate și a comunicatului primarului mun. Cahul.

Mai notează că, reieșind din datele dosarului penal, Cebotari Iurie a fost recunoscut în calitate de bănuit în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 326 alin. (2), lit. b) Cod Penal, care prevede următoarele „Pretinderea, acceptarea sau primirea, personal sau prin mijlocitor, de bani, titluri de valoare, servicii, privilegii, alte bunuri sau avantaje, pentru sine sau pentru o altă persoană, de către o persoană care are influenţă sau care susţine că are influenţă asupra unei persoane publice, persoane cu funcţie de demnitate publică, persoane publice străine, funcţionar internaţional, pentru a-l face să îndeplinească sau nu ori să întîrzie sau să grăbească îndeplinirea unei acţiuni în exercitarea funcţiei sale, indiferent dacă asemenea acţiuni au fost sau nu săvîrşite, de două sau mai multe persoane”, se pedepsește cu amendă în mărime de la 3000 la 4000 unităţi convenţionale sau cu închisoare de la 2 la 7 ani, iar persoana juridică se pedepseşte cu amendă în mărime de la 5000 la 10000 unităţi convenţionale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Astfel, reieșind din gravitatea infracțiunii de a căror săvârșire a fost bănuit reclamantul Cebotari Iurie și anume a unei infracțiuni mai puțin grave, consideră oportun și echitabil de a încasa în favoarea acestuia suma prejudiciului moral în cuantum de 10 000 000 lei.

Invocă că, în coraport cu natura dreptului lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei și anume că pe parcursul urmăririi penale i-au fost lezate un șir de drepturi fundamentale și constituționale, patrimoniale și nepatrimoniale, recunoscute la nivel internațional ca fiind inerente oricărei persoane într-un stat de drept democratic, cum se pretinde a fi Republica Moldova.

Concretizează că, prin încălcarea dreptului la onoare, demnitate și reputație – în momentul în care reclamantului Cebotari Iurie i s-a imputat comiterea infracțiunii prevăzute la art. 326 alin.

(2), lit. b) Cod Penal, acestuia i-a fost prejudiciată enorm imaginea în comunitate cât și cea profesională și reputația, or, faptele ilicite imputate erau legate nemijlocit de statutul de consilier municipal al Consiliului Municipal Cahul, și agent economic. Lucrul în cauză s-a manifestat prin pierderea încrederii în activitatea acestuia de consilier cât și de agent economic de către clienți, colegi, parteneri de afaceri.

Referitor la interceptarea și înregistrarea convorbirilor telefonice și urmărirea vizuală care a fost solicitată de procuror și autorizată de judecătorul de instrucție fiind prelungite în perioada 28.01.2022 până la 28.05.2022.

Dreptul la inviolabilitate domiciliului și acest drept a fost lezat prin divulgarea datelor ce ține de intimitatea persoanei în cadrul acțiunii procesuale de efectuare a percheziției la domiciliul lui Cebotari Iurie. Starea psiho – emoțională a reclamantului manifestată prin stare de stres și frustrare deoarece zilnic se trezea cu gândul și temerea de a nu-i se imputa o altă faptă penală ce vor duce la noi acuzări care vor agrava mărimea pedepsei aplicate. Gradul suferințelor psihologice suportate de reclamant acesta nu le poate descrie prin cuvinte și își dorește ca nimeni să nu treacă prin asemenea chinuri, nu crede că v-a fi în stare să uite această etapă groaznică a vieții sale care a lăsat o pată neagră atât în conștiința reclamantului cât și a persoanelor lui apropiate.

În urma acțiunilor organului de urmărire penală, ale procuraturii și de către instanța de fond care a emis sentința de condamnarea, i s-a cauzat o pagubă morală care reclamantul o estimează la suma de 10 000 000 lei.

Pe parcursul procesului penal a suportat cheltuieli ce țin de apărarea drepturilor și intereselor legitime achitate avocatului în cuantum de 20 000 lei, conform bonului de plată anexat la materialele dosarului.

Solicită, încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamantului Cebotari Iurie, prejudiciul moral cauzat în cuantum de 10 000 000 lei; încasarea prejudiciului cauzat în cuantum de 20 000 lei; încasarea cheltuielilor de judecată suportate în prezentul proces, cheltuieli de asistență juridică în cuantum de 10 000 lei.

Poziția instanței de fond.

Prin hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25 martie 2024 s-a hotărît:

Se admite parţial acţiunea la cererea de chemare în judecată înaintată de Cebotari Iurie către Ministerul Justiţiei al al Republicii Moldova, intervenient accesoriu de partea pîrîților Procuratura Generală a Republicii Moldova, Procuratura Anticorupție, Ministerul Finanţelor al Republicii Moldova, privind repararea prejudiciului moral și material, încasarea cheltuielilor de judecată.

Se încasează de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiţiei al R. Moldova, în beneficiul lui Cebotari Iurie, suma de 200 000 (două sute mii) lei întru compensarea prejudiciului moral.

Se încasează de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiţiei al R. Moldova, în beneficiul lui Cebotari Iurie, suma de 20 000 (douăzeci mii) lei întru compensarea prejudiciului material sub formă de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică în cadrul cauzei penale.

Se încasează de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al R. Moldova, în beneficiul lui Cebotari Iurie, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în prezenta cauză, suma în mărime de 10 000 lei (zece mii) lei.

Solicitarea și argumentele reprezentantei apelantului Cebotari Iurie, avocata Gîrneț Zinaida.

La data de 04 aprilie 2024, reprezentanta apelantului Cebotari Iurie, avocata Gîrneț Zinaida a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25 martie 2024. (f.d.118-119).

Ulterior, la data de 24.06.2024, reprezentanta apelantului Cebotari Iurie, avocata Gîrneț Zinaida a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25 martie 2024. (f.d.142-149).

În motivarea apelului au fost reiterate circumstanțele invocate în cererea de chemare în judecată, cu completarea cu argumente suplimentare după cum urmează.

Indică în cererea de apel că, acțiunile întreprinse de către Procuratură față de apelantul Cebotari Iurie i-au cauzat acestuia o stare de disconfort prin faptul că a intervenit peste garanții constituționale un prejudiciu moral, considerente din care statul poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel.

Drept urmare, apelantul Cebotari Iurie, în baza prevederilor art.1998, 2007 Cod civil și art.3 art.11 alin.(1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral pentru atragerea neîntemeiată la răspundere penală.

Mai mult, invocă că, acțiunile de urmărire penală efectuate în privința apelantului Cebotari Iurie au atentat nu doar asupra drepturilor și libertăților acestuia, dar inclusiv și la viața personală și de familie, i-a fost afectată imaginea acestuia, reputația precum și demnitatea personală.

Ținând cont că răspunderea pentru prejudiciul moral are caracter compensator, susține că acesta urmează să se determine de instanța de judecată, reieșind din circumstanțele concrete ale cauzei, ținîndu-se cont de persoana celui care înaintează acțiunea și de măsura în care această compensație poate să-i aducă satisfacție.

Sub acest aspect consideră că instanța de fond pripit a conchis că suma de 200 000 lei cu titlu de prejudiciu moral ar fi una echitabilă și proporțională trăirilor și suferințelor morale, satisfacția echitabilă ar consta în încasarea sumei de 10 000 000 lei, sumă care poate atenua suferințele psihice suportate.

Astfel, reține că, la acordarea satisfacţiei echitabile, scopul nu este unul punitiv, ci mai curând unul reparatoriu şi preventiv. Finalitatea constatării şi determinării prejudiciului moral rezidă în acordarea unei satisfacţii echitabile menite să atenueze suferinţele victimei. Se constată că lui Cebotari Iurie i-au fost aduse atingere drepturilor sale nepatrimoniale, drepturi derivate din drepturile fundamentale ale omului la viaţă şi sănătate, garantate de normele de drept naţional şi internaţional, căreia i s-a cauzat o totalitate de suferinţe psihice, compensarea cărora ar avea loc prin echivalentul bănesc.

Mai invocă că, hotărârea contestată nu este motivată în partea respingerii, astfel, actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înţeles de părţile implicate în litigiu şi să răspundă în mod sigur şi expres la toate cererile şi obiecţiile formulate de către părţi (principiul nr. 6 al Recomandării nr.R(84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcţionării justiţiei, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniştrilor al Consiliului Europei).

Solicitarea și argumentele apelantului Ministerul Finanțelor.

La data de 11 aprilie 2024, (conform ștampilei aplicate pe plicul poștal) Ministerul Finanțelor a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25 martie 2024. (f.d.123).

Ulterior, la data de 17.07.2024, Ministerul Finanțelor a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25 martie 2024. (f.d.188-191).

În motivarea apelului a invocat că, prima instanţă nu a constatat şi nu a elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, sau circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei pe care prima instanţă le-a considerat constatate, nu au fost dovedite cu probe veridice şi suficiente, fapt care a condus la soluţionarea greşită a cauzei.

Menționează că, în fapt, reclamantul invocă că a suportat pagube morale şi materiale în urma acţiunilor ilegale ale organului de urmărire penală, şi anume ca urmare a pornirii urmăririi penale privind săvârşirea infracţiunii prevăzute de art. 326 alin.(2) lit.b) Cod penal nr.985/2002.

Astfel, susține că, pentru a fi întemeiate pretenţiile de încasare a prejudiciului moral şi material în condiţiile Legii nr. 1545/1998, în primul rînd acestea trebuie să fie pasibile reparării prin prisma art.3 și art. 6 din legea precitată.

Astfel, Ministerul Finanţelor consideră că hotărârea primei instanţe este neîntemeiată în condiţiile în care, conform prevederilor sus enunţate, nu orice acţiune a organelor de drept atrage răspunderea statului. Prin urmare, indică că este important şi necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept.

Relatează că, în cazul în care nu este de acord cu rezultatul examinării plângerii sale de către procuror, în temeiul art. 313 din Codul de procedură penală nr.122/2003 poate contesta acţiunile sau inacţiunile organului de urmărire penală la judecătorul de instrucţie.

Astfel, evidenţiază faptul că reclamantul nu a contestat acţiunile organului de urmărire penală, şi prin urmare, în speţa dată nu există nici un act procedural definitiv şi irevocabil a judecătorului de instrucţie sau organului ierarhic superior, prin care s-ar fi stabilit ca fiind ilegale acţiunile organului de urmărire penală.

Din materialele cauzei reiese că cauza penală cu nr.2022960041 s-a pornit la 27.01.2022 în
temeiul semnelor constitutive ale infracţiunii prevăzute de art.326 alin.(2), lit.b) Cod penal nr.985/2002.

Prin ordonanţa organului de urmărire penală din 27.01.2022, pe cauza penală sus menţionată Cebotari Iurie a fost recunoscut în calitate de bănuit.

Iar, prin ordonanţa procurorului în Procuratura Anticorupţie din 30.06.2022 s-a dispus scoaterea de sub urmărirea penală a reclamantului Cebotari Iurie din lipsa în acţiunile acestuia a elementelor infracţiunii.

De aici, subliniază că reclamantul a fost recunoscut în calitate de bănuit întru comiterea infracţiunii menţionate pentru o perioadă de cinci luni.

Respectiv, chiar şi în cazul în care prima instanţa a ajuns la concluzia admiterii acţiunii cu titlu de prejudiciu moral, constată că suma dispusă încasării este exagerată, deoarece reclamantul a avut calitatea de bănuit în decurs de circa cinci luni, acesta fiind scos de sub urmărirea penală la elucidarea tuturor circumstanţelor cauzei.

La fel, reclamantul aduce ca argument în favoarea sa, în legătură cu recompensarea prejudiciului moral, stresul care ar rezulta din examinarea cauzei penale.

Totodată, acesta a avut posibilitatea să-şi valorifice toate drepturile, şi anume: dreptul la muncă, studii, acesta nu a fost separat de familie.

Astfel, consideră că reclamantul nu a demonstrat că a suferit prejudiciu important (a se vedea cauza Rinck vs. Franța, cererea nr.18774/09, declarată ca inadmisibilă de către CtEDO) și susține că reclamantul nu a demonstrat că a suferit prejudiciu important.

De asemenea, Ministerul Finanţelor consideră că doar prezenţa la materialele cauzei penale a ordonanţei privind recunoaşterea în calitate de bănuit din 27.01.2022 nu poate fi calificată drept o acțiune de tragere ilegală la răspundere penală.

Solicită admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei Cahul (sediul Central) din 25.03.2024, cu pronunţarea unei noi hotărâri în vederea respingerii integrale a pretenţiilor reclamantului faţă de bugetul de stat.

Solicitarea și argumentele apelantului Ministerul Justiției.

La data de 16 aprilie 2024, prin intermediul poștei electronice, Ministerul Justiției a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25 martie 2024. (f.d.126-128).

Ulterior, la data de 04.07.2024, Ministerul Justiției a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25 martie 2024. (f.d.171-175).

În motivarea apelului a invocat că, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul central nu corespunde tuturor normelor de drept, nu este una clară şi înţeleasa, nu răspunde în mod sigur la toate cererile și obiecțiile formulate.

În susţinerea netemeiniciei hotărârii, consideră că instanţa de fond, la adoptarea soluţiei, nu a demonstrat în mod logic deplina concordanţa dintre soluţia din cauza respectivă şi realitate, a interpretat eronat normele de drept material ce ţin de încasarea prejudiciului moral.

Invocă că, suma hotărîtă a fi încasată de la Bugetul de Stat, de judecătorul fondului, de 200 000 lei prejudiciu moral, 20 000 lei asistenţa juridică în cauza penală şi 10 000 lei asistenţa juridică în prezenta cauză, raportat speţei nu a fost probată de probe pertinente, concludente şi verosimile. Se mai subliniază, că judecătorul fondului, a ignorat în totalitate, poziţia reprezentantului Ministerului Justiţiei şi intervenienților accesorii, că, în speţă nu sunt întrunite condiţiile din normele de drept aplicabile cazului, solicitările reclamantului fiind declarative şi lipsite de suport probant.

Ministerul Justiţiei, nu poate fi de acord cu abordările primei instanţe, invocând că, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul, apare pe temeiul art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545/ 1998, ca un drept, ce urmează a fi demonstrat prin suport probant, şi nu ca o obligaţie indispensabilă şi necesară în răspunderea patrimonială a statului cu sume exorbitante de prejudiciere a bugetului statului.

Atrage atenţia, cum judecătorul instanței de fond, a conchis în motivare, în mod greşit că obligaţia de compensare a prejudiciului este pusă pe seama bugetului de stat în cazul cînd a fost emisă ordonanţă de scoatere de sub urmărire penală, în opinia instanţei fiind aplicabil art. 3 din Lege, (1) lit a), sub aspectul: este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma tragerii ilegale la răspundere penală.

Ministerul Justiţiei, ca organ care reprezintă statul în instanţa de judecată pe această categorie de cauze, relatează că, va cenzura poziţia instanţei de fond că a fost tras ilegal la răspundere penală invocînd că, pentru a fi în prezenţa unei acţiuni civile întemeiate, nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 din Legea nr. 1545, dar şi dispoziţiile prevăzute de art.3, alin. (1) din Legea nr. 1545.

Ministerul Justiției reține că, prezenta acţiune civilă este neîntemeiată, invocând că, prin prisma prevederilor enunţate, deduce expres necesitatea întrunirii cumulative a prevederilor art. 3 şi art. 6 din Legea nr. 1545, în contextul în care nu orice acţiune a organelor de drept şi judecătoreşti atrage răspunderea patrimonială a Statului.

Apelantul mai menționează că, chiar dacă în privinţa lui Cebotari Iurie a fost emisă ordonanţa Procurorului în Procuratura Anticorupţie, Oficiul Sud, Anatolie Ciuleacu de scoatere

de sub urmărire penală, de rînd cu alţii (Bădin Stella, Guglea Dionis, Noviţchi Ianoş) reţine că prin prisma Legii nr.1545 persoana are dreptul să solicite repararea prejudiciului în situaţia când aceasta a fost scoasă de sub urmărire penală pe temeiuri de reabilitare şi nu în alt mod.

Relatează că, Cebotari Iurie a avut doar o singură calitate procesuală de bănuit, pe perioada de 27.01.2022-30.06.2022, de doar 5 luni de zile, în savirşirea unei infracţiuni grave; a fost derulat doar un proces penal ce nu a generat într-o cauză penala de examinare în instanţa de judecată; nu a fost tras la răspundere penală şi nici judecat/condamnat în mod public cum prevede art. 50 Cod penal.

Respectiv instanţa de fond şi-a arogat competenţa de a se expune asupra caracterului ilicit şi neîntemeiat al OUP, constatând ca fiind încălcate drepturile reclamantului prin acţiunile organului dc urmărire penală. Astfel, reiterează că prezenta instanță (specializată în materie civilă*)* nu deţine competenţe să se expună asupra aspectelor penale dacă sunt legale sau nu, iar prevederile Legii nr. 1545/1998 nu prevăd o asemenea procedură privind posibilitatea constatării faptului atragerii ilegale la răspundere penală.

Un alt, raţionament ce este criticat de apelant, este faptul că instanţa de fond a pus la bază doar suficienţa faptului că Cebotari Iurie a avut dor calitatea de bănuit în săvîrşirea unei infracţiuni grave, fiind fost scos de sub urmărire penală şi ultimul are dreptul subiectiv ia repararea prejudiciului, fiindu-i afectată imaginea şi demnitatea reclamantului.

Însă aceste aspecte, Ministerul Justiţiei le tratează mai amplu şi anume un factor foarte important al scoaterii persoanei de sub urmărire penală este obligaţia procurorului să menţioneze în ordonanţă despre dreptul la reabilitare, ceea ce la caz, în ordonanţa 30.06.2022, nu este întîlnit.

Reţine că, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de finalizare în privinţa persoanei a oricăror acţiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată. Menționează că, Cebotari Iurie a fost scos de sub urmărire penală fără încetarea procesului, fiind lăsată deschisă pornirea sau continuarea procesului penal în orice moment, nefiind în final demonstrat caracterul ilicit al investigaţiilor penale, dispuse anterior.

Ministerul Justiţiei susține că durata urmăririi penale a fost de 5 luni, fiind una conformă şi praporţională bănuielii rezonabile în comiterea infracţiunii de la art. 326 alin.(2), lit. b) Cod penal, invocînd că a fost derulată, cu respectarea tuturor drepturilor prevăzute de Codul Penal şi de procedură penală.

Au corespuns şi garanţiei privind examinarea cauzei în termen rezonabil conform art. 6 CEDO. Respectiv critica lui Cebotari Iurie şi avocatului Zinaida Gîrneţ de tragere ilegala la răspundere penală şi aprecierea instanţei nu îşi are loc de existenţă şi nici nu poate fi temeinică.

Susține că, că dreptul la repararea prejudiciilor, în sensul Legii nr. 1545/1098, apare doar prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni), ceea ce la caz, cu certitudine nu a fost demonstrat.

În cursul procesului penal, drepturile lui Cebotari Iurie au fost respectate de către OUP, s-a realizat în întregime scopul penal, contrariul nefiind stabilit.

Respectiv, Ministerul Justiţiei, opinează că, la caz, nu sunt întrunite condiţiile art. 6 lit.b) din Legea nr. 1545 dar nici a prevederilor ari.3 alin.(1) din Legea nr. 1545, norme indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate în mod separat.

Ministerul Justiţiei observă, soluţia total greşită în partea compensării unui prejudiciu moral, de la bugetul de stat, în cuantum încasat de circa 200 000 lei, invocând că art. 11 din Legea nr. 1545/1998 circumscrie anumite criterii privind evaluarea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral.

În acest sens, Ministerul Justiţiei reiterează că atît reclamantul/intimat cît şi instanţa de fond au ignorat în totalitate prevederile an. 219 alin.(4) din Codul dc procedură penală, or, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată i-a în considerare suferinţele fizice ale victimei; gravitatea şi persistenţa suferinţelor psihice, inclusiv legate de incapacitatea de a se apăra pe sine ori alte persoane; prejudiciul agrement, pierderea speranţei în viaţă, pierderea onoarei prin defăimare; suferinţele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc. Considerînd că acest fapt nu a fost realizat şi arătat convingător.

Prin urmare, invocă că, atît prevederile art. 11 din Legea nr. 1545 cît şi prevederile art. 219 alin.(4) din Codul de procedură penală, în dovedirea lor, nu au fost demonstrate prin suport probant de către reclamant şi avocat.

Relatează că, aceste pretenţii de bază nu sunt justificate şi bazată pe probe pertinente, concludente şi verosimile, ci constituie doar o sumă rezultată din nişte păreri subiective şi propuneri. În acest context, atrage atenţia că asemenea sume ar putea genera o practică vicioasă cu declanşarea mecanismului de afectare gravă a bugetului statului Republica Moldova care se bucură de o economie de piață emergentă fiind clasificată drept o ţară cu venituri medii-superioare.

O altă încălcare în viziunea apelantului, admisă de instanţa de fond, este că cerinţele de asistenţă juridică(accesorii) de 20 000 lei, în cauză penală şi 10 000 lei în cauză civilă, urmau a fi respinse ca neîntemeiate.

În aspectul de valoare a pricinii, Ministerul Justiţiei se convinge că scopul reclamantului este interesul pecuniar şi îmbogăţirea fără justă, cauză. Astfel că, în aspectul de muncă îndeplinită de avocatul Gîrneţ Zinaida, chiar dacă se pretind astfel de cheltuieli exorbitante trebuie să se facă, în condiţiile legii, necesitatea, relevanţa, actualitatea şi dovada existenţei şi întinderii lor, cît şi încasarea, fapt cc la caz, nu a fost realizat şi demonstrat.

Totodată invocă că, de către instanţa de fond au fost ignorate prevederile legale a art. 94 Cod de procedură civilă, or, articolul dat citează că dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului - proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Consideră că, instanţa inferioară urma să aplice prevederile legale dar nu să încaseze, în situaţia de admitere parţială, cerinţele accesorii de asistenţă juridică(accesorii) de 20 000 lei, în cauză penală şi 10 000 lei în cauză civilă în volumul deplin, exact aşa cum a solicitat avocatul Gîrneţ Zinaida.

Referința din numele avocatei Gîrneț Zinaida în interesele apelantului Cebotari Iurie.

La data de 16 septembrie 2024 avocata Gîrneț Zinaida în interesele apelantului Cebotari Iurie a depus referință la cererea de apel depuse de apelanții Ministerul Finanțelor și Ministerul Justiției, solicitînd respingerea cererilor de apel depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova împotriva hotărârii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 25 martie 2024, ca fiind neîntemeiate.

Conform alin. (1), art. 2 din Legea nr. 1545, în sensul prezentei legi, se definesc următoarele noţiuni: *acţiuni ilicite - acţiuni sau inacţiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenţii, ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea*

intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

Astfel, susține că, din conţinutul normelor juridice invocate, rezultă că pentru constatarea existenţei acţiunilor ilicite din partea organului de urmărire penală, procuraturii sau a instanţei de judecată, nu este obligatoriu constatarea vinovăţiei acestora, aşa cum este invocat în apelurile declarate de către reprezentanţii Ministerului Finanţelor şi Ministerul Justiţiei.

Relatează că, reieşind din norma juridică menţionată supra, încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere penală şi nu poate fi judecată, chiar şi în lipsa vinovăţiei organului de urmărire penală, procurorului sau a instanţei de judecată, deja se consideră că acţiunea ilicită, care naşte dreptul persoanei la despăgubiri.

Respectiv, consideră că, în cazul din speţă, nu era necesară constatarea emiterii de către organul de urmărire penală, procuror sau instanţa de judecată a unui act defectuos, pentru a constata existenţa acţiunilor ilicite din partea acestor organe.

Menționează că, deşi poziţia procurorului rezulta din aprecierea de către acesta a probelor acumulate în cadrul urmăririi penale din care lipsea vinovăţia lui Cebotari Iurie, măsurile special de investigaţie, înaintarea învinuirii, încalcă principiul prezumţiei de nevinovăţie şi respectiv reprezintă acţiuni ilicite în temeiul Legii nr. 1545, chiar şi în lipsa vinovăţiei organului de urmărire penală sau a procurorului.

În acest sens, consideră că, reprezentanţii Ministerului Finanţelor şi Ministerului Justiţiei, interpretează în mod eronat prevederile alin. (1), art. 2 din Legea nr. 1545, susţinând că, pentru constatarea acţiunilor ilicite din partea organului de urmărire penală şi procurorului, urmează să fie constatată vinovăţia acestora, în acest sens, reprezentanţii Ministerului Finanţelor, Ministerului Justiţiei fac trimitere doar la teza a doua a prevederilor alin. (1), art. 2 din Legea nr. 1545, care stipulează că acţiuni ilicite se manifestă sub formă de (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

Susține că, însă, în cazul din speţă, acţiunile ilicite urmează să fie constatate prin prisma primei teze a alin. (1), art. 2 din Legea nr. 1545, şi anume, acestea se manifestă prin acţiuni sau inacţiuni ale organului de urmărire penală, care exclud vinovăţia acestuia, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată.

Reieşind din prevederile alin. (1), lit. a), art. 3 din Legea nr. 1545, coroborate cu art. 6 lit. a) din aceeaşi Lege, precum şi circumstanţele constatate în cadrul judecării apelurilor,menționează că, la caz sunt întrunite absolut toate condiţiile prevăzute de lege, în baza cărora Cebotari Iurie, este îndreptăţit să beneficieze de repararea prejudiciului cauzat, în urma acţiunilor ilicite ale organului de urmărire penală şi a procuraturii.

Termenul de declarare a apelului.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă *termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.*

Completul de judecată constată că, hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul Central a fost pronunțată la data de 25 martie 2024.

Cerere de apel nemotivată a fost înregistrată de către reprezentantul apelantului, avocatul Gîrneț Zinaida la data de 04 aprilie 2024, Ministerul Finanțelor a depus cerere de apel nemotivat

la data de 11 aprilie 2024 și la data de 16 aprilie 2024, Ministerul Justiției a depus cerere de apel nemotivată, din ce rezultă că termenul legal de declarare a apelurilor a fost respectat.

Argumentele participanților la proces.

În ședința de judecată în instanța de apel, reprezentanta apelantului Cebotari Iurie, avocata Gîrneț Zinaida a susținut apelul declarat în sensul cum a fost formulat şi a solicitat respingerea apelurilor declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor ca fiind neîntemeiate.

Apelantul Cebotari Iurie în ședința instanței de apel a susținut poziția avocatului Gîrneț Zinaida.

Apelanții Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor și intervenienții accersorii Procuratura Generală și Procuratura Anticorupție, în ședința de judecată nu s-au prezentat, fiind legal citați.

Avînd în vedere datele cu privire la citarea lșegală a părților absente, în lipsa unei cereri de amînare, instanța de judecată a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa lor.

Aprecierea instanței de apel.

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Completul de judecată consideră apelul declarat de Cebotari Iurie urmează a fi respins ca fiind neîntemeiat, iar apelurile depuse de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor, drept întemeiate și care urmează a fi admise, cu modificarea hotărârii, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă *instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces.*

Potrivit art. 385 lit. b) Cod de procedură civilă *instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărîrea primei instanţe.*

Completul de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Prima instanță, fiind investită cu judecarea cauzei civile a hotărât în favoarea admiterii parțiale a acțiunii și încasarea de la Bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Cebotari Iurie suma de 200 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, 20 000 lei într-u compensarea prejudiciului material sub formă de cheltuieli judiciare pentru asistența juridică în cadrul cauzei penale și 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică în prezenta cauză.

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii judecătorești, Completul de judecată consideră că prima instanță corect a stabilit circumstanțele faptice ale litigiului, a apreciat probele conform prevederilor art.130 Cod de procedură civilă și a adoptat o hotărâre legală și întemeiată, cu

respectarea normelor de drept material și procesual, însă la stabilirea cuantumului prejudiciului moral adjudecat în beneficiul reclamantului Cebotari Iurie cât și a prejudiciului material sub formă de asistență juridică, instanța de judecată nu a ținut cont de prevederile normelor de drept material aplicabile, fapt ce determină încasarea unui cuantum mai mic decât cel stabilit de prima instanță, reieșind din următoarele raționamente.

În conformitate cu prevederile art.19 alin.(1)-(3) Cod civil, *în condiţiile legii, persoana lezată într-un drept al ei sau într-un interes recunoscut de lege poate cere repararea integrală a prejudiciului patrimonial şi nepatrimonial cauzat astfel.(2) Se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).(3) Se consideră prejudiciu nepatrimonial (prejudiciu moral) suferinţele fizice şi psihice, precum şi diminuarea calităţii vieţii. În cazul vătămării sănătăţii, prejudiciul nepatrimonial cuprinde, de asemenea, pierderea sau diminuarea unei capacităţi a corpului uman (prejudiciu biologic).*

Potrivit art.1 a Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998, *prezenta lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul și condițiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile ilicite comise în procesele penale și contravenționale de organele de urmărire penală, de procuratură și de instanțele judecătorești.*

Articolul 2 al acestei Legi definește următoarele noțiuni: *acțiuni ilicite - acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere și nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni)*.

Probatoriul cauzei denotă faptul că, la data de 23 decembrie 2021, Judecătoria Cahul, sediul Central a examinat în ședința de judecată, secretă, demersul procurorului privind autorizarea efectuării măsurii speciale de investigații interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice, în cadrul cauzei penale nr. 2021970698 prin care s-a dispus: Se admite demersul procurorului. Se autorizează efectuarea măsurii speciale de investigație interceptarea și înregistrarea comunicărilor efectuate de la și către numărul *****, utilizat de numitul Cebotari Iurie *****, pe un termen de 30 de zile, cu calcularea termenului din data de 23 decembrie 2021, până la data de 22 ianuarie 2022, inclusiv. În baza Încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 23 decembrie 2021 a fost emis mandate judecătoresc. (f.d.13-14, 15).

Ulterior, la data de 18 ianuarie 2022, Judecătoria Cahul, sediul Central a examinat în ședință secretă, demersul procurorului privind autorizarea prelungirii perioadei efectuării măsurii speciale de investigații „interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice” în cadrul cauzei penale nr. 2021970698 prin care s-a decis: Se admite demersul procurorului. se autorizează prelungirea perioadei efectuării măsurii speciale de investigație interceptarea și înregistrarea comunicărilor efectuate de la și către numărul *****, utilizat de numitul Cebotari Iurie *****, pe un termen de 30 de zile, cu calcularea termenului din data de 23 ianuarie 2022, până la data 22

februarie 2022, inclusiv. În baza Încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 18 ianuarie 2022 a fost emis mandate judecătoresc. (f.d.16-18).

Prin Ordonanța din data de 27 ianuarie 2022 s-a dispus începerea urmării penale pe faptele expuse în partea descriptivă a prezentei ordonanțe, în baza existenței unei bănuieli rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2), lit. c) din Codul penal. (f.d.11-12).

Tot, la data de 27 ianuarie 2022 prin Ordonanța de recunoaștere în calitate de bănuit a fost dispus: „A recunoaște cet. Cebotari Iurie *****, a.n. *****, locuitor *****, *****, IDNP *****, în calitate de bănuit, în cadrul cauzei penale nr. 2022960041, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2), lit. b) Cod penal. (f.d.20).

Prin Încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 22 martie 2022 a fost examinat în ședința de judecată secretă, demersul procurorului privind autorizarea amânării pe o perioadă suplimentară a aducerii la cunoștință a ordonanței de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit în cadrul cauzei penale nr. 2022960041, prin care s-a dispus: „Se admite demersul procurorului. Se autorizează prelungirea perioadei privind durata amânării aducerii la cunoștință lui Cebotari Iurie *****, a ordonanței de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2), lit. b) Cod Penal, în cauza penală nr. 20229660041, pe o perioada de 30 de zile, cu calcularea termenului din data de 30 martie 2022 până la data de 29 aprilie 2022, inclusiv. În baza Încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 22 martie 2022 a fost emis mandate judecătoresc. (f.d.23-25, 26).

Prin Încheierea Judecătoriei Cahul, sediul Central din 26 aprilie 2022 a fost examinat în ședința de judecată secretă demersul procurorului privind autorizarea amânării pe o perioadă suplimentară a aducerii la cunoștință a ordonanței de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit în cadrul cauzei penale nr. 2022960041, prin care s-a dispus: „Se admite demersul procurorului. Se autorizează prelungirea perioadei privind durata amânării aducerii la cunoștință lui Cebotari Iurie *****, a ordonanței de recunoaștere a persoanei în calitate de bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 326 alin. (2), lit. b) Cod Penal, în cauza penală nr. 20229660041, pe o perioada de 30 de zile, cu calcularea termenului din data de 29 aprilie 2022 până la data de 29 mai 2022, inclusiv. În baza Încheierii Judecătoriei Cahul, sediul Central din 26 aprilie 2022 a fost emis mandate judecătoresc. (f.d.27-29, 30).

La data de 30 iunie 2022, prin Ordonanța procurorului în Procuratura Anticorupție, Oficiul Sud, Anatolie Ciuleacu, examinând materialele cauzei penale nr. 2022960041, a dispus: *„A scoate de sub urmărirea penală pe prezenta cauză pe Cebotari Iurie *****, a.n. *****, b/i *****eliberat la 13 august 2010, IDNP *****, locuitor al *****, *****, din lisa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii.”* (f.d.37).

Potrivit art.118 Cod de procedură civilă, *fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel*.

Conform art.467 alin.(1), (3) Cod de procedură penală, *hotărârile judecătorești definitive și ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt obligatorii pentru toate persoanele fizice și juridice din țară și au putere executorie pe întregul teritoriul al Republicii Moldova. Ordonanțele procurorului privind încetarea urmăririi penale sunt documente executorii.*

În conformitate cu art.284 alin.(1),(4) Cod de procedură penală *scoaterea persoanei de sub urmărire penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată. Scoaterea persoanei de sub urmărire*

penală se face conform prevederilor prezentului cod care reglementează încetarea urmăririi penale, ce se aplică în mod corespunzător.

În corespundere cu art.3 alin.(1) lit.a) din Legea nr.1545 din 25 februarie 1998, *în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) tragerii ilegale la răspundere penal.*

Art.6 lit.a), b), c), d) din Legea nr.1545 din 25.02.1998 indică că, *dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul: a) devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare; b)* ***scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeiuri de reabilitare****.*

Respectiv, prevederile art.6 lit.b) al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998, indică direct că dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală pe temeiuri de reabilitare. Astfel, în sensul dispoziției citate, este de înțeles că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și ale organelor de urmărire penală, procuratură, sunt necesare unele condiții speciale, și anume că fapta ilicită, în calitate de condiție generală a răspunderii delictuale, are particularități în materia respectivă, astfel nu orice acțiune ilicită a organelor de urmărire penală și ale procuraturii atrag răspunderea statului. O altă condiție necesară pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciului cauzat prin erori judiciare este actul de reabilitate, care și atestă admiterea erorii judiciare și prejudicierea neîntemeiată a drepturilor persoanei.

În conformitate cu art.10 al Legii nr.1545 din 25.02.1998, *dreptul persoanei fizice la repararea prejudiciului moral în mărimea şi în modul stabilite de prezenta lege apare în cazurile specificate la art. 6*.

Iar, art.11 alin.(1)-(3) din Legea menționată supra prevede că, *mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracţiunii de a cărei săvârşire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; c) rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei; d) durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; e) natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; f) suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice; g) măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate; h) durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie.* (2) *Instanţa de judecată va determina mărimea compensaţiei şi în baza criteriilor specificate la art.219 alin.(4) din Codul de procedură penală.* (3) *În toate cazurile, instanţa de judecată se va baza pe principiile compensării rezonabile şi echitabile a prejudiciului moral.*

În circumstanțele descrise mai sus, Completul de judecată conchide că prima instanță just a concluzionat faptul, că Cebotari Iurie este îndreptățit de a înainta acțiune cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin atragere ilegală la răspundere penală, or, prin ordonanța procurorului de scoatere de sub urmărire penală, se atestă faptul că punerea reclamantului sub acuzație penală în baza art.326 alin.(2) lit. b) Cod penal, a fost ilegală, având în vedere că acuzația penală nu și-a găsit confirmarea, or, Cebotari Iurie a fost scos de sub urmărire penală, din motivul lipsei elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 326 alin.(2) lit. b) Cod penal. În această ordine de idei, urmează a se vedea și aprecia, dacă acțiunile întreprinse de autoritățile statului în cardul exercitării urmăririi penale au fost sau nu pe măsură să-l prejudicieze pe apelantul Cebotari Iurie.

Colegiul judiciar punctează că acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală, de procuratură, cu autorizarea judecătorului de instrucție, față de reclamantul Cebotari Iurie, indubitabil i-au cauzat acestuia prejudiciu moral, considerente din care Statul poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel.

Pe cale de consecință necesită a fi respinse ca neîntemeiate argumentele expuse în cererile de apel declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor, precum că nu sunt întrunite cumulativ condițiile de aplicabilitate a prevederilor Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 și anume dreptul la repararea prejudiciului (art.6) cât și cazurile de reparare a prejudiciului material și moral (art.3), nici nu a fost atras la răspundere penală și nici nu a fost condamnat la pedeapsă în formă de închisoare, fiind doar în calitate de bănuit în comiterea unei infracțiuni în baza probelor acumulate în cadrul urmăririi penale.

Or, reieșind din conținutul art.64 alin.(2) pct.22) din Codul de procedură penală, se atestă cu certitudine că, *bănuitul, conform prevederilor prezentului cod, are dreptul: să ceară şi să primească repararea prejudiciului cauzat de acțiunile nelegitime ale organului de urmărire penală, ale procurorului sau ale instanței*.

Prin urmare, instanța de fond corect a concluzionat că lui Cebotari Iurie i-a fost cauzat un prejudiciu prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, la bază fiind pus faptul că Cebotari Iurie, fiind protejat de prezumția de nevinovăție, în lipsa unor probe credibile a fost tras ilicit la răspundere penală prin recunoașterea sa în calitate de bănuit, fiind suspectat de comiterea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(2) lit.b) Cod penal, urmărirea penală fiind pornită la 27 ianuarie 2022 și a derulat până la 30 iunie 2022 – data emiterii de către procuror a ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a bănuitului Cebotari Iurie.

Completul de judecată reține că temeiuri de exonerare a statului de răspundere patrimonială pentru acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și a procuraturii, prevăzute la art. 4 al Legii nr.1545, cât și la art.2036 Cod civil, în speță nu se atestă.

Astfel, cu certitudine s-a constatat faptul că prin acțiunile neîntemeiate și abuzive ale organului de urmărire penală și ale procuraturii, reclamantul Cebotari Iurie a fost ilegal recunoscut bănuit în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.326 alin.(2) lit.b) Cod penal.

Completul de judecată constată că, Cebotari Iurie prin ordonanța procurorului din 30 iunie 2022 a fost scos de sub urmărire penală din motiv că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii de traficul de influență, precum și nici ale altor infracțiuni prevăzute de partea specială a Codului penal.

Prin prisma prevederilor art.art.284, 285, 275, pct.1)-3) Cod de procedură penală, instanța de apel constată că scoaterea reclamantului Cebotari Iurie de sub urmărire penală în baza art.275 pct.3) Cod de procedură penală, este temei de reabilitare în drepturi a persoanei supuse urmăririi penale.

În contextul circumstanțelor enunțate, Completul de judecată notează că prin ordonanța procurorului de scoatere de sub urmărire penală, care este irevocabilă, se atestă că punerea reclamantului Cebotari Iurie sub acuzație penală în baza art.326 alin.(2) lit.b) Cod penal, a fost ilegală, având în vedere că acțiunile acestuia nu întrunesc elementele infracțiunii privind traficul de influență sau ale altor infracțiuni prevăzute de partea specială a Codului penal.

Completul de judecată menționează că nu atât demararea urmăririi penale prin sine, cât acțiunile de urmărire penală (implicit măsurile speciale de investigații) întreprinse de organul de urmărire penală, de procuratură și autorizate de instanța de judecată în privința reclamantului Cebotari Iurie, care vizează ingerințe în viața privată a reclamantului Cebotari Iurie, i-au cauzat acestuia o stare de disconfort prin faptul că au intervenit cu acuzații de ordin penal și au fost

petrecute acțiuni de interceptare și înregistrare a comunicărilor telefonice, care au atentat la garanțiile constituționale, cauzând un prejudiciu moral, considerente din care Statul poartă răspundere patrimonială pentru prejudiciul cauzat astfel.

Drept urmare, reclamantul Cebotari Iurie, în baza prevederilor art.2036 Cod civil și art.3, art.11, alin.(1) al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penal, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545 din 25.02.1998, are dreptul de a solicita repararea prejudiciului moral pentru tragere neîntemeiată la răspundere penală.

Cât privește cuantumul despăgubirii materiale care ar fi optim pentru a compensa echitabil prejudiciul moral cauzat reclamantului Cebotari Iurie, instanța de apel consideră justă poziția instanței de fond, precum că reclamantul a suferit în urma acțiunilor organului de urmărire penală și procuraturii, însă Completul de judecată este rezervat asupra cuantumului despăgubirilor adjudecate de prima instanță în mărime de 200 000 lei, pe care îl consideră exagerat de mare și disproporționat.

În temeiul art.20 alin.(1),(2) din Constituția Republicii Moldova, *orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie*.

În conformitate cu art.53 alin.(2) al Constituției Republicii Moldova, *statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.*

Completul de judecată consideră că, speței îi sunt aplicabile în primul rând prevederile Codului de procedură penală ca temei de despăgubire pentru acțiuni ilicite ale organului de urmărire penală, procuratură și instanțele judecătorești.

Astfel, potrivit art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, *la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.*

Potrivit art. 2036 alin.(1), (2) Cod civil, *în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial.*

În temeiul art.2037 alin.(1) Cod civil*, Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanţa de judecată în funcţie de caracterul şi gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie a autorului prejudiciului, dacă vinovăţia este o condiţie a răspunderii, şi de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacţie echitabilă persoanei vătămate.(2) Caracterul şi gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanţa de judecată, luînd în considerare circumstanţele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităţilor de viaţă familială şi socială, precum şi statutul social al persoanei vătămate.*

Aprecierea prejudiciului moral se face în raport cu criteriile și anume: miza pentru reclamant, comportamentul părților, bună/reaua credință, durata, etc. şi se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității, și suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea Europeană în spețe similare. Sarcina probării prejudiciului moral nu

poate fi pusă pe seama reclamantului şi se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces şi excluzându-se pretenții excesive şi vădit exagerate.

Prejudiciu moral constă în efectul negativ suferit ca urmare a faptei ilicite a organului de urmărire penală, prin care s-a adus atingere unor drepturi personale nepatrimoniale. Astfel, daunele morale pot fi acordate în ipoteza în care se încalcă valorile ocrotite de legea fundamentală privind demnitatea, onorare, și alte valori sociale.

Pe de altă parte, deși este real că stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral presupune o anumită aproximare, instanța trebuie să aibă criteriile de apreciere precum: consecințele negative suferite de cel în cauză pe plan fizic și emoțional, importanța valorilor morale lezate, măsura în care acestea au fost afectate, etc. Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este și criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire.

Completul de judecată constată că susținerile reclamantului Cebotari Iurie în sensul că acțiunile desfășurate în perioada urmării penale i-au lezat drepturile și libertățile fundamentale, și că vătămarea acestor drepturi rezidă întru-un prejudiciu moral, sunt corecte, dar în circumstanțele speței ele nu justifică existența unui prejudiciu moral de o amploare care să fi generat o despăgubire atât de mare pe care a pretins-o reclamantul, și nici pe cea determinată de instanța ierarhic inferioară.

Astfel, Completul de judecată, consideră necesar de a micșora cuantumul despăgubirii prejudiciului moral cauzat lui Cebotari Iurie de la suma de 200 000 lei până la suma de 25 000 lei, care va avea efect compensatoriu echitabil și nu trebuie să constituie sumă excesivă pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimă.

Respectiv, reieșind din normele legale în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată reține, că prima instanță nu a stabilit corect suma ce urmează a fi încasată cu titlu de prejudiciu moral, din care considerente apelurile declarate de Ministerul Justiției și Ministerul Finanțelor urmează a fi admise în acest sens, cu modificarea hotărârii primei instanțe, prin micșorarea cuantumului despăgubirilor adjudecate de la suma de 200.000 lei la suma de 25.000 lei.

Completul de judecată apreciază că suma de 25 000 lei, reprezintă o reparație echitabilă și respectă principiul proporționalității și justul echilibru între valorile lezate și suma acordată. Această sumă este rezonabilă, care acordă o evaluare pertinentă daunelor compensatoare, fiind în corespundere cu caracterul şi gravitatea suferințelor psihice suportate de către reclamatul Cebotari Iurie, în urma acțiunilor ilicite ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, cu respectarea principiului proporționalității și a justului echilibru între natura valorilor nepatrimoniale lezate și sumele acordate.

Un mecanism similar de analiză, este adoptat și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului care, atunci când stabilește cuantumul despăgubirilor datorate de stat pentru încălcarea unui drept garantat de Convenția pentru apărarea drepturilor omului, statuează în echitate, considerând ca fiind întemeiate cererile de acordare a unor despăgubiri bănești pentru prejudiciul moral și fizic suferit pe perioada în cauză.

Or, scopul acordării daunelor morale constă în realizarea, în primul rând a unei satisfacții morale pentru suferințele de același ordin, iar nu a unei satisfacții patrimoniale. De altfel, fiind vorba de prejudicii morale, ele nu pot fi reparate strict prin echivalentul lor în bani, întrucât valorile ocrotite nu pot fi evaluate în bani, existând practic o incompatibilitate între natura nepatrimonială a prejudiciului și caracterul patrimonial al despăgubirii.

Completul de judecată notează că deși apelantul Cebotari Iurie, în cadrul ședinței de judecată, în instanța de apel, a încercat să motiveze impactul suferințelor morale avute atît față de el cît și față de membrii familiei acestuia, în urma acțiunilor organului de urmărire penală, totuși este de notat că ultimul a descris acțiuni ale organului de urmărire penală din cadrul altor cauze penale, intentate în privința sa. Aici Completul de judecată notează că nu se contestă faptul că în privința lui Cebotari Iurie sunt intentate mai multe cauze penale, care nu au încă o finalitate, dar reclamantul **nu poate solicita, cumulativ, un prejudiu moral unic**, pentru toate dosarele penale intentate, în cadrul acestei cauze civile. La caz, prejudiciul moral urmează a fi acordat reclamantului doar pentru acțiunile organului de urmărire penală în cadrul cauzei penale cu nr. 2022960041, reclamantul fiind în drept să revendice prejudii morale, pe fiecare cauză penală, în dependență de finalitatea fiecărei cauze penale.

Tot aici este de notat că cuantumul prejudiului moral acordat de instanța de fond la suma de 200 000 lei este unul exagerat și neargumentat, or, la stabilirea acestui cuantum urma să se țină cont de faptul că în privința lui Cebotari Iurie au fost realizate doar acțiuni privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor telefonice, care au durat în esență 2 luni, nefiind supus altor măsuri special de investigație, alte acțiuni procesuale de urmărire penală, nu au fost aplicate măsuri preventive sau măsuri procesuale de constrîngere.

Argumentele apelanților Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor precum că acțiunile organului de urmărire penală au urmărit scopul de a elucida toate circumstanțele importante ale cauzei penale, acționând cu bună-credință cu o suficientă diligență în vederea aflării adevărului și acumulării probelor, Completul de judecată nu le poate reține ca fiind întemeiate, pe motiv că cercetările penale puteau fi realizate în plin volum și doar în cazul în care procurorul colecta probe indiscutabile, pertinente putea să formuleze acuzații penale oficiale lui Cebotari Iurie, or, în condițiile în care ulterior cercetărilor penale petrecute, prin ordonanța procurorului din 30 iunie 2022, Cebotari Iurie a fost scos de sub urmărire penală din motivul lipsei în acțiunile acestuia a elementelor constitutive ale infracțiunii, se dovedește caracterul formal al urmării penale și lipsa necesității punerii persoanei sub bănuire.

Totodată, Completul de judecată apreciază ca neîntemeiate argumentele expuse în cererea de apel declarată de Ministerul Finețelor, precum că Cebotari Iurie a avut posibilitatea să-și valorifice toate drepturile, și anume: dreptul la muncă, acesta nu a fost separat de familie, astfel, prezența la materialele cauzei doar a Ordonanței privind recunoașterea în calitate de bănuit din 30 iunie 2022 nu poate fi calificată că reclamantul a demonstrat că a suferit prejudiciu important.

Or, aceste argumente contravin stării reale de fapt constatate în prezenta decizie și reglementate de normele de drept material aplicabile, deoarece însuși procurorul a emis o ordonanță prin care l-a scos pe Cebotari Iurie de sub urmărire penală.

Completul de judecată consideră neîntemeiate alegațiile Ministerului Justiției, precum că Cebotari Iurie nu a fost tras la răspundere penală, deoarece în privința acestuia nu a fost emisă sentința de condamnare și stabilită pedeapsa penală sau un act judecătoresc irevocabil care să constate caracterul ilegal al actelor emise de organul de urmărire penală. În acest sens, Ministerul Justiției eronat interpretează prevederile art.50 Cod penal, care reglementează esența răspunderii penale. Trimiterile Ministerului Justiției la prevederile art.50 Cod penal, instanța de apel o consideră ca fiind lipsită de relevanță în condițiile în care cauza penală în privința reclamantului Cebotari Iurie a fost încetată de către procuror în cadrul urmăririi penale, nefiind expediată în instanța de judecată cu întocmirea rechizitoriului. Or, în sensul art.50 din Codul penal, răspunderea penală și pedeapsa penală nu sunt noțiuni identice. Răspunderea penală este o

premisă necesară pentru aplicarea pedepsei, dar nu este însuși pedeapsa. Respectiv, pornirea urmăririi penale în privința reclamantului Cebotari Iurie și urmărirea penală a acestuia, chiar și în lipsa emiterii unei soluții de condamnare a lui, a avut efecte juridice asupra acestuia, deși ca finalitate ultimul a fost scos de sub urmărirea penală, pe temeiul de reabilitare. Statul având obligația pozitivă de a efectua o investigație eficientă pentru stabilirea tuturor circumstanțelor care au contribuit la comiterea unei infracțiuni, cât și să fie capabilă să contribuie la identificarea făptuitorului, a demarat urmărirea penală, fiindu-i atribuit lui Cebotari Iurie calitatea procesuală de bănuit pentru săvârșirea unei infracțiuni grave. Însă, obligația nu este una de rezultat care ar presupune ca orice condamnare să se finalizeze printr-o sentință de condamnare în privința persoanei. Astfel, urmărirea penală în privința lui Cebotari Iurie a fost finalizată prin ordonanța procurorului din 30 iunie 2022 de scoatere de sub urmărire penală. Completul de judecată nu neagă faptul că, organul de urmărire penală este obligat, în virtutea legii, să efectueze o cercetare multilaterală a pretinselor fapte infracționale, să acumuleze probe care să demonstreze vinovăția cât și dezvinovățesc persoana, însă, unul din scopurile procesului penale este ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, conform art.1 alin.(2) Cod de procedură penală. Luând în considerație că urmărirea penală a fost pornită doar în baza unui raport al procurorului emis în cadrul investigării unei alte cauze penale, niciuna din autoritățile statului antrenate în prezentul proces civil, nu a prezentat probele de rigoare care ar confirma că organul de urmărire penală a avut motive temeinice pentru a porni urmărirea penală și pentru a realiza acțiuni de urmărire penală ce implică ingerințe în drepturile fundamentale ale persoanei, și că interesul justiției în cazul dat a prevalat.

Nu pot fi reținute ca întemeiate argumentele apelanților Ministerului Justiției, că organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului, iar acțiunile organului de urmărire penală nu denotă admiterea unor încălcări, or, procurorul trebuia sa pună sub acuzație penală persoana doar dacă avea destule probe despre vinovăție, iar ordonanța procurorului de scoatere de sub urmărire penală atestă cu certitudine că organul de urmărire penală nu deținea astfel de probe, împrejurare ce generează angajarea răspunderii patrimoniale a Statului pentru prejudiciul material și moral cauzat prin această încălcare.

Prin urmare, afirmațiile apelanților Ministerul Justiției referitoare la lipsa temeiurilor pentru înaintarea acțiunii de încasare a prejudiciului moral nu pot fi reținute, deoarece poartă un caracter declarativ și sunt în contradicție cu starea reală de fapt stabilită deja în prezenta decizie și cu cadrul legal aplicabil, cu atât mai mult că, în speță, se întrunesc temeiurile stabilite de art.3 lit.a) și art.6 lit.b) al Legii nr.1545 din 25.02.1998.

Instanța de apel notează că potrivit art.2 din Legea nr.1545/1998, *acțiunile ilicite sunt acțiuni sau inacțiuni ale organului împuternicit să examineze cazurile cu privire la contravenții, ale organului de urmărire penală sau ale instanței de judecată, care exclud vinovăția acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanța de judecată, manifestate prin încălcarea intenționată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenționale (infracțiuni)*.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată consideră corectă concluzia instanței de fond că, prin formularea bănuirii, exercitarea urmăririi penale și interceptarea comunicărilor a reclamantului Cebotari Iurie, i s-a adus atingere dreptului şi libertăților lui fundamentale, inclusiv

dreptului la viață privată, și această ingerință a obținut caracter ilegal odată ce finalitatea urmăririi penale a constatat reabilitarea reclamantului Cebotari Iurie.

La depunerea acțiunii reclamantul Cebotari Iurie a solicitat compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 20 000 lei suportate în legătură cu acordarea asistenței juridice în cadrul procesului penal și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 10 000 lei suportate în prezenta cauză civilă.

Conform art.7 lit.e) din Legea nr.1545 din 25.02.1998, *în cazurile menţionate la art. 3 alin.(1), persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistenţa juridică.*

Pentru justificarea cheltuielilor de judecată în legătură cu acordarea asistenței juridice în cadrul procesului penal privindu-l pe Cebotari Iurie, reprezentanta acestuia, avocata Gîrneț Zinaida, a prezentat instanței bonul de plată cu seria QL nr.045363 din 12.10.2022, prin care se confirmă faptul că reclamantul Cebotari Iurie pentru asistența juridică acordată pe cauza penală a achitat suma de 20 000 lei în contul CA „Gîrneț Zinada" (f.d.73, vol.I).

Referitor la pretenția reclamantului Cebotari Iurie cu privire la încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportată în cauza penală în sumă de 20 000 lei, Completul de judecată consideră că prima instanță neîntemeiat a admis integral pretențiile intimatului Cebotari Iurie, întrucât cheltuielile de asistență juridică suportate în cadrul cauzei penale, nu au fost demonstrate integral prin probe pertinente și concludente, cum ar fi un act/notă/borderou întocmit de avocat în care să reflecte informația despre volumul de muncă efectuat de avocat pe parcursul procesului penal pentru a oferi instanței de judecată posibilitate de apreciere a caracterului real, necesar și rezonabil ca mărime. Cuantumul cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 20 000 lei în cadrul dosarului penal, instanța de apel îl apreciază ca fiind unul nerezonabil ca mărime reieșind din complexitatea cauzei, volumul de muncă a avocatului și desfășurarea procesului penal și acțiunile de urmărire penală la care a fost suspus apelantul și față de care avocatul nu a avut careva tangență. Astfel, Completul de judecată consideră necesar de a micșora cuantumul prejudiciului material suportat pentru cheltuieli de asistență juridică în cadrul procesului penal de la 20 000 lei până la 10 000 lei reieșțind din volumul real de acțiuni realizate de către avocată.

Conform art.94 alin.(1) Cod de procedură civilă, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească la cererea părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pîrîtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.*

Iar, art.96 alin.(1), (11) Cod de procedură civilă prevede, *instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părţii care a avut câştig de cauză cheltuielile ei de asistenţă juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile. Cheltuielile menţionate la alin.(1) se compensează părţii care a avut câştig de cauză dacă aceasta a fost reprezentantă în judecată de un avocat.*

La materialele cauzei este anexat bonul de plată seria QL nr.045364 din 12.10.2022 privind acordarea asistenței juridice la suma 10 000 lei (f.d.72). Punând accent pe complexitatea cauzei, durata procesului civil, aportul avocatului, se desprinde că suma de 10.000 lei solicitată a fi încasată, nu este una rezonabilă în raport cu complexitatea cauzei și efortul depus de avocat. Or, potrivit practicii constante a CEDO „un reclamant nu poate obține rambursarea cheltuielilor sale de judecata decât în măsura în care li s-a stabilit realitatea, necesitatea și caracterul rezonabil".

Completul de judecată remarcă, că instanţa poate, chiar şi din oficiu, să reducă motivat partea din cheltuielile de judecată reprezentând onorariul, atunci când acesta este vădit disproporţionat în raport cu valoarea sau complexitatea cauzei, ori cu activitatea desfăşurată de avocat, ţinând seama şi de circumstanţele cauzei.

Art.64 alin.(5) din Statutul profesiei avocatului nr.302 din 29.01.2011 prevede că, onorariile se stabilesc în funcție de dificultatea, amploarea și durata cazului. Stabilirea onorariilor este în strictă dependență cu timpul și volumul de muncă solicitată pentru executarea mandatului primit; natura, noutatea și dificultatea cazului sunt vectori care influențează direct proporțional onorariu unui avocat. Practica Curții Europene a Drepturilor Omului relevă că, pentru a stabili dacă costul asistenței juridice solicitate de reclamant este rezonabil, este necesar de a lua în calcul noutatea și complexitatea chestiunilor de fapt şi de drept puse în discuție (Manole și alții c. Moldovei, 13/07/2010, § 11). Pe de altă parte, dacă cauza este repetitivă și există o jurisprudență bine stabilită în privința chestiunilor disputate, CEDO a acordat o compensație mai mică pentru asistența juridică (Oprea c. Moldovei, 21/12/2010, § 55).

Apreciind caracterul rezonabil al cheltuielilor de judecată achitate pentru prestarea serviciilor acordate de avocatul Gîrneț Zinaida, Completul de judecată menționează că cauza a fost relativ simplă, nu prezintă noutate și un interes deosebit pentru jurisprudență, fiind o cauză repetitivă. Completul de judecată conchide că suma pretinsă 10 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică nu este rezonabilă în cuantum, nefiind proporțională complexității cauzei (obiectul, durata procesului) și nivelului de implicare a avocatului Gîrneț Zinaida (timpul și volumul de muncă eficientă prestat la soluționarea cauzei).

Completul de judecată reiterează, că instanța nu se implică în onorariul avocatului primit de la client, ci apreciază cheltuielile de asistență juridică în conformitate cu art.96 alin.(1) Cod de procedură civilă, care urmează a fi compensate de partea care a pierdut procesul, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. La caz, cheltuielile de asistență juridică au fost reale, necesare, în legătură cu munca prestată de avocat, dar nu și rezonabile.

În lumina celor relatate Completul de judecată constatată caracterul nerezonabil al cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul examinării prezentei cauze de către reclamantul Cebotari Iurie, iar suma de 5 000 lei va constitui un just echilibru între prestația avocatului și obligația pârâtului de a compensa cheltuielile reclamantului pentru asistența juridică.

Argumentele Ministerului Justiției precum că cerințele reclamantului-intimatului referitor la prejudiciul material suportat ca cheltuieli pentru asistență juridică sunt neîntemeiate, Completul de judecată le admite ca fiind parțial întemeiate. Or, la materialele dosarului au fost anexate probe care demonstrează participarea avocatului în cadrul examinării dosarului penal, iar cheltuielile de asistență juridică solicitate sunt necesare, reale și rezonabile ca mărime în sumă de 5 000 lei. Mai mult, art. 7 lit. e) din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998, acordă dreptul reclamantului de a-i fi compensate sumele plătite de pentru asistența juridică. Luând în considerare cele enunțate, se atestă temeinicia parțială a argumentelor din apelurile înaintate de Ministerului Justiției și cel al Ministerului Finanațelor.

Luând în considerare cele enunțate, se atestă temeinicia parțială a argumentelor din apelurile înaintate de Ministerului Justiției și cel al Ministerului Finanațelor.

Având în vedere că prima instanță a admis erori de drept material la examinarea cauzei civile, constatate de către instanța de apel la examinarea în ordine de apel a cauzei civile, în conformitate cu art. 386 -387 CPP, Completul de judecată admite apelurile Ministerului

Finanțelor și cel al Ministerului Justiției, modifică hotărârea primei instanțe prin micșorarea cuantumului prejudiciului material și moral încasat în beneficiul lui Cebotari Iurie.

În baza materialelor și actelor dosarului, conducându-se de prevederile art. art. 385 lit. c) și 390 Cod de procedură civilă, Completul de judecată,-

D E C I D E :

Se respinge apelul declarat de avocata Gîrneț Zinaida în interesele lui Cebotari Iurie împotriva hotărîrii Judecătoriei Cahul, sediul central din 25 martie 2024, ca fiind neîntemeiat.

Se admite apelul declarat de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva hotărîrii Judecătoriei Cahul, sediul central din 25 martie 2024.

Se modifică hotărârea Judecătoriei Cahul, sediul central din 25 martie 2024, prin micșorarea sumei adjudecat reclamantului Cebotari Iurie cu titlu de prejudiciu moral, de la suma de 200 000 (două sute mii) lei la suma de 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei, prejudiciul material de la suma de 20 000 (douăzeci mii) lei la suma de 10 000 (zece mii) lei, cheltuieli legate cu asistența juridică de la suma de 10 000 (zece mii) lei la suma de 5 000 (cinci mii) lei.

În rest, hotărîrea Judecătoriei Cahul, sediul central din 25 martie 2024 se menține.

Decizia este definitivă și executorie din momentul pronunțării, însă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedinte de şedinţă, judecător Vitalie MOVILĂ **Judecător Inga GORLENCO** **Judecător Serghei PILIPENCO**